



Noord- en Oost-Gelderland



Thermometer 2024

De thermometer geeft een overzicht van de ontwikkelingen en cijfers op het gebied van seksuele gezondheid van GGD Noord- en Oost-Gelderland. Het geeft informatie over de soa-poli, het programma Nu Niet Zwanger en de preventieactiviteiten.

1. Soa-poli

Bezoekers soa-poli 2024

In totaal heeft de soa-poli in 2024 3953 ASG consulten uitgevoerd. ASG staat voor aanvullende seksuele gezondheidszorg. In 2023 zijn er 4498 ASG consulten uitgevoerd, dus er is sprake van een lichte daling. In 2024 was het vindpercentage 23.9%. In 2023 lag dit percentage iets lager op 23,5%. Het geslacht van de bezoekers is als volgt te verdelen: 1577 vrouwen, 801 hetero mannen, 1541 mannen MSM (MSM staat voor mannen die seks hebben met mannen) en 21 genderdivers.

Totaal PrEP consulten

In totaal zijn er 511 PrEP consulten uitgevoerd. De afkorting 'PrEP' staat voor pre-expositie profylaxe. Het is een preventieve behandeling waarbij mensen die een hoog risico lopen op HIV, dagelijks medicijnen nemen om een Hiv-infectie te voorkomen. Er zijn 26 start consulten uitgevoerd, waarbij het vindpercentage 7,7% was. Daarnaast zijn er 485 follow up consulten uitgevoerd, waarbij het vindpercentage 27,4% was.

Opleiding van cliënten ASG-consult

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen het opleidingsniveau van de cliënt en het vindpercentage van de betreffende groep. In onderstaande tabel staan de cijfers toegelicht. Hoewel het vindpercentage wordt genoemd, is het belangrijk aan te geven dat het vindpercentage geen duidelijk beeld geeft van de soa-voorkomen onder specifieke bevolkingsgroepen. Jaarlijks blijkt dat soa's vaker voorkomen bij praktisch opgeleiden dan bij hoger opgeleiden. Praktisch opgeleiden hebben een hoger risico, maar het aantal geteste praktisch opgeleide cliënten is klein, wat conclusies trekken moeilijk maakt. Wel zien we te weinig praktisch opgeleiden op onze soa-poli en zoeken naar manieren om deze doelgroep beter te bereiken.

Opleiding	Aantal consulten	Vindpercentage	% van alle ASG-consulten
Hoogopgeleid (havo/vwo/hbo/wo)	1513	23,4%	38,3%
Middelbaar opgeleid (lbo 3-4/mavo/vmbo/mbo niveau 2-4)	1974	23,4%	49,9%
Praktisch opgeleid (geen/basisonderwijs/lbo 1-2/mbo niveau 1)	354	28%	9%
Opleiding onbekend	112	14,3%	2,8%

Verdeling jongeren/ouderen

Bij 1689 consulten (43% van het totaal aantal consulten) betrof het een cliënt jonger dan 25 jaar. Het vindpercentage binnen deze groep was 28,5%. Het vindpercentage onder de cliënten jonger dan 25 jaar is hoog, hetgeen voornamelijk chlamydia-diagnosen betreft. Het is aannemelijk dat dit cijfer omlaag zal gaan als het nieuwe chlamydia testbeleid in 2025 wordt ingevoerd. Dan zullen mensen zonder klachten of notificatie niet meer getest worden op chlamydia

Bij 2264 (57% van het totaal aantal consulten) betrof het een cliënt ouder dan 25 jaar. Het vindpercentage binnen deze groep was 19,9%.

PrEP gebruik en soa

Bij 641 consulten met recente PrEP-gebruikers was 30,1% positief voor een soa, wat hoger is dan het percentage van 23,9% onder niet-PrEP-gebruikers. De effectiviteit van hiv-PrEP blijkt uit een aanzienlijke afname van nieuwe hiv-infecties in Nederland sinds de introductie van dit programma.

Chemsex en soa

Bij 699 consulten waar chemsex voorkwam, was het vindpercentage 32,9%. Chemsex blijkt een risicofactor te zijn voor het oplopen van een soa, vooral bij mannen die seks hebben met mannen onder invloed van harddrugs. Onze taakgroep richt zich steeds meer op deze doelgroep door middel van scholingen over chemsex, waarbij de opgedane kennis wordt toegepast door onze verpleegkundigen en artsen. En we werken nauw samen met Iriszorg (verslavingszorg) om onze patiënten te ondersteunen.

Sekswerk en soa

Bij 217 consulten met sekswerkers was het vindpercentage 13,8%. In 2023 was dit 12,3%. Veel van deze consulten zijn periodieke controles. We voeren outreach uit naar locaties waar sekswerkers actief zijn en zien hen ook regelmatig op de soa-poli.

Geboorteland en soa

Van de 3953 consulten zijn 3199 cliënten in Nederland geboren en 754 cliënten buiten Nederland geboren. Van de cliënten die geboren zijn in Nederland is het vindpercentage 23,3%. Van de cliënten die buiten Nederland zijn geboren, wordt geen vindpercentage genoemd omdat dit een te kleine groep is om hier uitspraken over te doen.

Soa diagnosen aantal

Per soa kan een percentage gegeven worden van hoe vaak deze soa in totaal in 2024 is gevonden. De cijfers staan in onderstaande tabel.

Soa	Aantal keer gevonden	Percentage 2024	Percentage 2023
Chlamydia	662	62,1%	62,3%
Gonorroë	319	29,9%	32,6%
HIV	6	0,6%	0,3%
Syfilis	38	3,6%	4,5%

Soa consulten per groep

Er kan een onderverdeling gemaakt worden tussen diverse groepen die bij het spreekuur komen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen cliënten die met klachten komen, cliënten die zijn gewaarschuwd voor een soa, cliënten die met seksueel geweld te maken hebben gehad, jongeren en sekswerkers. In onderstaande tabel staat het aantal consulten per groep en het vindpercentage.

Groep	Aantal consulten	Vindpercentage
Klachten	1246	32,3%
Waarschuwing	764	44,4%
Seksueel geweld	76	13,2%
Jongeren	1689	28,5%
Sekswerkers	217	13,8%

Sense consulten

Naast soa consulten spreekt GGD Noord- en Oost-Gelderland ook jongeren over seksualiteit in het algemeen. Jongeren onder de 25 jaar kunnen een afspraak wanneer zij vragen hebben over bijvoorbeeld: seks(ualiteit), anticonceptie, een seksueel problemen of een vervelende seksuele ervaring. In 2024 hebben 133 sense consulten plaatsgevonden. De top 3 van meest besproken onderwerpen is anticonceptie (56 gesprekken, 42,1% van het totaal aantal gesprekken), seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld (42 gesprekken, 31,6% van het totaal aantal gesprekken) en seksualiteit (20 gesprekken, 15% van het totaal aantal gesprekken).

2. Programma Nu Niet Zwanger (NNZ)

Het programma Nu Niet Zwanger (NNZ) wordt sinds 2018 uitgevoerd door GGD Noord- en Oost-Gelderland. Het doel van het programma is cliënten bewust na te laten denken over hun kindwens, seksualiteit en anticonceptie.

NNZ biedt hulpverleners, door middel van scholing en ondersteuning, concrete hulpmiddelen om met hun cliënten het gesprek aan te gaan. De NNZ-methode gaat over een open en eerlijk gesprek dat past bij de cliënt, bij de hulpverlener en bij de relatie die ze samen hebben. Naast scholing en ondersteuning is er ook gelegenheid om casuïstiek op te schalen naar de GGD.

Het programma NNZ werd in 2024 uitgevoerd in 13 van de 22 gemeenten van regio Noord- en Oost-Gelderland. Het betrof de gemeenten: Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Ermelo, Harderwijk, Lochem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen.

Aandachtsfunctionarissen en bereikte cliënten

Er zijn 127 NNZ-aandachtsfunctionarissen getraind, verdeeld over 57 deelnemende organisaties. In 2024 zijn in totaal 390 cliënten gesproken. 319 cliënten (82% van het totaal) zijn begeleid door de aandachtsfunctionarissen, 71 cliënten (18% van het totaal) zijn begeleid door het NNZ team van de GGD.

270 van de cliënten (86% van het totaal gesproken cliënten) hebben bewust en gemotiveerd gekozen om hun kindwens uit te stellen. 73% van deze cliënten gaf aan (langdurige) anticonceptie te willen.

3. Preventieactiviteiten

Scholen

- Stimuleringsregeling

In 2020 startte het ministerie van VWS met de stimuleringsregeling Relaties en Seksualiteit. De scholen ontvangen ondersteuning bij het vinden van passend lesmateriaal en kunnen deskundigheidsbevordering op het thema relaties en seksualiteit ontvangen. Er wordt gestimuleerd dat scholen een doorlopende leerlijn en meerjarenbeleid opstellen. Scholen waarvan de regeling is afgelopen ontvangen nog steeds ondersteuning gericht op borging. De stimuleringsregeling is de laatste ronde ingegaan. In 2024 hebben nog 13 scholen de regeling toegekend gekregen.

- Lessen over gezonde relaties en seksualiteit

Het is opvallend dat veel scholen steeds vaker de voorkeur hebben voor gastlessen dan dat ze zelf de lessen gezonde relaties en seksualiteit gaan geven. De vraag naar gastlessen blijft hoog. Veel

scholen vinden het moeilijk deze lessen te geven. Zeker aangezien er ook steeds meer polarisatie wordt gezien bij bijvoorbeeld het onderwerp seksuele en genderdiversiteit.

- Ouderavonden

Het aantal aanvragen voor ouderavonden is duidelijk afgenomen. De commotie rondom “de week van de lentekriebels” lijkt hiervoor een belangrijke oorzaak. In de week van de lentekriebels is er extra aandacht voor relationele en seksuele voorlichting op speciaal en basisonderwijs. De meeste scholen geven nog wel de lessen, maar integreren het meer in hun onderwijsprogramma het hele jaar door.

- Advies en consultatie

Opvallend vaker werden we gevraagd voor advies en consultatie. Veelal casuïstiek rondom seksueel geweld en seksuele & genderdiversiteit.

Trainingen aan professionals

In totaal hebben 665 professionals uit het onderwijs, de (jeugd)zorg, jongerenwerkers en ambtenaren een training of workshop bij ons gevolgd. De workshop over het vlaggensysteem is het vaakst gegeven. Deze is sinds 2024 ook door Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) geaccrediteerd om beter aan te sluiten bij de jeugdzorgwerkers.

Het Vlaggensysteem is een methodiek om seksuele gedragingen van kinderen en jongeren in te schatten en adequaat te reageren. Je leert een pedagogische reactie formuleren die past bij de situatie. Aan de hand van 6 criteria (toestemming, vrijwilligheid, gelijkwaardigheid, leeftijds- of ontwikkelingsadequaat, contextadequaat en impact) kan je seksueel gedrag indelen in 4 categorieën, aangeduid met verschillende kleuren vlaggen: groen is aanvaardbaar seksueel gedrag, geel is licht seksueel grensoverschrijdend gedrag, rood is ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag en zwart is zwaar seksueel grensoverschrijdend gedrag.

2024 stond daarnaast in het teken van: onze trainingen vernieuwen en een start maken met de ontwikkelingen van nieuwe trainingen waaronder een training over seksueel geweld en over beeldvorming en rolpatronen.

Bereik inwoners

In 2024 hebben we 1125 studenten weten te bereiken via gastlessen. Veelal werden de gastlessen gegeven op de 3 grote mbo-scholen in onze regio. Het gaat hierbij om Aventus, het Graafschap College en Landstede. Daarnaast hebben we duizenden jongeren bereikt via outreach activiteiten in de intro weken van scholen en op de Zwarte Cross (het grootste vierdaagse festival van Nederland in Lichtenvoorde).

Tot slot hebben 150 ouders en inwoners een ouderavond of inwonersbijeenkomst van het team seksuele gezondheid bijgewoond.